

PHILIP PULLMAN

LA MATÈRIA OBSCURA I

Estrella Polar

Philip Pullman

La brúixola daurada

Traducció d'Albert Torrecasana

Estrella Polar

Estrella Polar

Títol original: *The Northern Lights*

© Philip Pullman, 1995

© de la traducció: Albert Torrecasana Flotats, 2001

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u., 2017

Estrella Polar, Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.estrellapolar.cat

Aquest llibre va ser publicat per primera vegada en català
el 2001 per Editorial Empúries.

Primera edició en aquest segell: octubre del 2017

ISBN: 978-84-9137-356-8

Dipòsit legal: B. 16.867-2017

Imprès a Catalunya

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

EL BROCAL DE TOKAY

LA LYRA I EL SEU daimoni van travessar el menjador, que s'anava enfosquant, mentre miraven de mantenir-se a la mateixa banda, lluny del camp de visió de la cuina. Ja havien parat les tres taules grans que ocupaven la llargada del menjador, la plata i el vidre resplendien malgrat la poca llum que s'escolava i havien separat els bancs de les taules, que esperaven l'arribada dels comensals. La foscor no impedia que s'entreveïessin els retrats d'antics rectors, que penjaven a les parets. La Lyra es va acostar a la tarima, es va girar per observar la porta oberta de la cuina i, com que no va veure ningú, s'hi va enfilat. Es va apropar a la taula principal, la més alta, i va veure que l'havien parada amb or i no amb plata, i que no havien posat els bancs de roure, sinó catorze cadires de caoba amb coixins de vellut.

La Lyra es va aturar al costat de la cadira del rector i va donar un copet amb l'ungla a la copa de vidre més gran. El dring va ressonar a tots els racons del menjador.

—Una mica de seriositat —va xiuxiuejar el daimoni—. Comporta't.

El seu daimoni es deia Pantalàimon i havia adoptat la forma d'una papallona nocturna de color marró fosc per passar inadvertit en la foscor del menjador.

—Fan massa soroll perquè ens sentin des de la cuina —va murmurar la Lyra—. I el cambrer no ve fins que no toquen la campana. Deixa d'atabalar-me! —va afegir, i va posar la mà sobre el vidre que ressonava.

En Pantalàimon es va allunyar batent les ales i va entrar a la

sala reservada esmunyint-se per la porta mal ajustada de l'altra banda de la tarima. Va tornar a aparèixer al cap d'un moment.

—No hi ha ningú —va murmurar—. Però ens hem d'afanyar.

La Lyra es va ajupir darrere la taula principal i va sortir com una bala cap a la porta de la sala reservada; un cop dins, es va aixecar i va examinar el seu voltant. Només hi brillava la llum de la llar de foc, on els troncs cremaven amb constància mentre ella els mirava i enviaven una font d'espurnes xemeneia amunt. Malgrat que havia passat gairebé tota la vida al college, no havia estat mai a la sala reservada; només hi podien entrar els erudits i els seus convidats, però mai les dones. Ni tan sols les minyones la netejaven; d'això se n'encarregava el majordom.

En Pantalàimon va aterrar a l'espatlla de la Lyra.

—¿Què, estàs contenta? ¿Podem tocar el dos, ara? —va murmurar.

—No siguis ruc! Ho vull veure tot!

Era una sala espaiosa. Hi havia una taula ovalada i lluent de palissandre, on reposaven uns quants brocals, algunes copes i un molinet de tabac de plata amb un portapipes incorporat. En un trinxant proper, hi havia un plat petit que conservava l'escalfor dels aliments i una cistella plena de cascalls.

—Quina vida que fan, ¿oi, Pan? —va dir la Lyra en veu baixa.

Es va asseure en una de les butaques de cuir verd. Era tan gran que gairebé s'hi podia estirar, però es va incorporar i es va acomodar sobre les cames per fixar-se en els retrats de les parets. Potser eren una altra colla d'antics alumnes... Togats, barbuts i tenebrosos, la fitaven des dels seus marcs com si la volguessin renyar.

—¿De què creus que deuen parlar? —va dir la Lyra, o més aviat va començar a dir, perquè abans d'haver acabat la pregunta, va sentir unes veus que venien de l'altra banda de la porta.

—Afanya't, darrere la cadira! —va xiuxiuejar en Pantalàimon.

La Lyra va saltar de la butaca i s'hi va amagar al darrere. No era un amagatall gaire bo: era al mig de l'habitació, i tret que no fes gens de soroll...

La porta es va obrir i la llum de la sala es va transformar. Un dels nouvinguts portava un llum, que va deixar al trinxant. La Lyra li va veure les cames i els peus, que duïen uns pantalons d'un verd fosc i unes sabates negres i lluents. Era un criat.

Aleshores, una veu profunda va dir:

—¿Ja ha arribat Lord Asriel?

Era la veu del rector. Mentre la Lyra aguantava la respiració, va veure com el daimoni del criat (un gos, com la majoria dels daimonis dels criats) arribava fent saltirons i s'asseia amb molta tranquil·litat als seus peus. En acabat, la Lyra va distingir els peus del rector, calçats amb les sabates negres i gastades que duïa sempre.

—No, rector —va dir el majordom—. Tampoc no hi ha notícies de l'aeromoll.

—Suposo que tindrà gana quan arribi. Acompanyi'l directament al menjador, si us plau.

—Sí, senyor rector.

—¿Ha decantat una mica de tokay especial en honor seu?

—Sí, senyor rector. Del 1898, tal com va ordenar. Recordo perfectament que té una predilecció especial per aquest en concret.

—Molt bé. Ja es pot retirar.

—¿Li cal el llum, senyor?

—Sí. Deixi'l aquí i encarregui's que no s'apagui durant el sopar.

El majordom va fer una petita reverència i se'n va anar; el seu daimoni, obedient, el va seguir trotant. Des del seu amagatall primitiu, la Lyra va veure que el rector es dirigia a un armari immens de roure que hi havia en un racó de la sala, en despenjava una toga i se la posava amb alguna dificultat. El rector havia estat un home àgil, però ja havia complert els setanta i els

seus moviments eren lents i mancats de flexibilitat. El daimoni del rector tenia l'aspecte d'un corb, i tan bon punt el seu senyor es va haver engiponat la toga, va saltar de l'armari i es va tornar a posar al seu lloc habitual, l'espalla dreta del rector.

La Lyra era conscient de l'angoixa d'en Pantalàimon, malgrat que ell no feia cap mena de soroll. Ella, en canvi, sentia una emoció força agradable. El visitant que havia esmentat el rector, Lord Asriel, era el seu oncle, un home a qui admirava i temia al mateix temps. Es comentava que treballava en assumptes polítics d'alta volada, en exploracions secretes i en operacions militars a llocs molt llunyans, per la qual cosa ella mai no sabia quan apareixeria. Lord Asriel tenia molt mal caràcter. Si la trobava allà dins la castigaria amb severitat, però estava disposada a córrer aquest risc.

Però el que va veure a continuació va canviar les coses de cap a peus.

El rector es va treure un paper doblegat de la butxaca i el va deixar sobre la taula. Va destapar el brocal que contenia un vi exquisit i daurat, va desplegar el paper i va abocar dins el recipient una pluja fina de pols blanca; tot seguit, va rebregar el paper i el va llençar al foc. Aleshores, es va treure un llapis de la butxaca, va remenar el vi fins que les partícules es van dissoldre i va tornar a tapar el brocal.

El daimoni del rector va deixar anar un grall breu i gairebé imperceptible. El rector li va respondre alguna cosa en veu baixa, va examinar el seu voltant amb els ulls mig clucs i ennuvolats, i va sortir per la mateixa porta per on havia entrat.

—¿Ho has vist, Pan? —va murmurar la Lyra.

—És clar que ho he vist! Va, escampem la boira abans que arribi el cambrer!

Però, mentre parlava, va sonar una campanada al fons del menjador.

—És la campana del cambrer! —va dir la Lyra—. Em pensava que tindriem més temps.

En Pantalàimon va volar com una fletxa cap a la porta del menjador i en va tornar a la mateixa velocitat.

—El cambrer ja és aquí! —va dir—. I no et pots escapar per l'altra porta...

L'altra porta, la que havia fet servir el rector per entrar i sortir, conduïa a l'atapeït passadís que anava des de la biblioteca fins a la sala de reunions dels erudits. A aquella hora del dia, era ple d'homes que es posaven les togues per anar al sopar, o que s'espavilaven a deixar papers o carteres a la sala de reunions abans de fer cap al menjador. La Lyra havia planejat sortir de la mateixa manera que havia entrat, refiant-se que li sobrarien uns quants minuts abans no sonés la campana del cambrer.

A més a més, si no hagués vist com el rector abocava aquella mena de pols al vi, potser s'hauria atrevit a plantar cara al cambrer enfurismat, o hauria mirat de passar desapercebuda entre la gentada del passadís. Però estava desconcertada i allò la va fer dubtar.

Aleshores, va sentir l'estrèpit d'unes passes a la tarima. El cambrer s'acostava per assegurar-se que el vi i els cascalls de la sala reservada estaven a punt per a la sobretaula dels erudits. La Lyra va córrer cap a l'armari de roure, el va obrir i s'hi va amagar; va tancar la porta just en el moment en què entrava el cambrer. No patia per en Pantalàimon perquè la penombra regnava a la sala i, si calia, es podia amagar sota una butaca.

La Lyra va sentir la respiració asmàtica del cambrer i, a través de l'esclotxa de la porta mal ajustada, va veure com arrengherava les pipes en aquella mena de prestatge que sortia del molinet de tabac, i com revisava els brocals i les copes. Aleshores, es va allisar els cabells que li tapaven les orelles amb els palmells de les mans i va comentar alguna cosa al seu daimoni. Tots els daimonis dels criats eren gossos, però com que es tractava d'un criat de categoria, el gos també era de categoria. De fet, era un setter amb el pèl roig. Va semblar que el daimoni sospitava alguna cosa, ja que va començar a rastrejar el seu vol-

tant com si hagués detectat la presència d'un intrús, però no va anar cap a l'armari. Allò va alleujar la Lyra, que tenia por del cambrer perquè ja l'havia pegada en un parell d'ocasions.

La Lyra va sentir un xiuxieig; era en Pantalàimon, que s'havia arraulit al seu costat.

—Ara ens haurem de quedar aquí. ¿Per què no em fas mai cas?

Ella no va respondre fins que ja no hi va haver rastre del cambrer, que també s'ocupava de supervisar que la taula principal estigués perfectament parada. La Lyra va sentir que els erudits entraven al menjador, murmurant quatre coses i arrossegant els peus.

—Sort que no et faig cas! —li va contestar la Lyra, també en veu baixa—. Si te n'hagués fet, no hauríem vist com el rector abocava el verí dins el vi. ¿No te n'adones, Pan? És el tokay que ha demanat al majordom! Volen assassinar Lord Asriel!

—Tu no ho saps pas, si és verí.

—I tant que ho és. ¿No te'n recordes? Abans d'abocar-lo, ha ordenat al majordom que sortís de la sala. Si fos inofensiu, no li hauria importat que el majordom ho veiés. Estic convençuda que aquí passa alguna cosa... alguna cosa política. Fa molts dies que els criats en parlen. Pan, podem evitar un assassinat!

—Quina ximpleria —va dir en Pantalàimon amb contunència—. ¿Com t'ho manegaràs per estar-te quatre hores quieta en un armari tan petit? Deixa'm anar a donar un cop d'ull al passadís. Quan no hi hagi ningú, t'avisaré.

Va emprendre el vol des de l'espatlla de la Lyra i ella va veure la seva ombra minúscula en la llum que s'escolava per l'escletxa.

—No cal que t'hi escarrassis, Pan —va dir la Lyra—. Aquí dins hi ha una altra toga o alguna cosa per l'estil. La deixaré a terra i em posaré còmoda. He de saber quina en porten de cap.

Quan feia una bona estona que estava ajupida, es va aixecar amb molt de compte, va buscar els penjadors a les palpentres i va

mirar de no fer gens de soroll. Aleshores, va descobrir que l'armari era més gran del que havia intuït. Hi havia diverses togues i capetes, algunes amb rivets a les vores i la majoria folrades amb seda.

—M'agradaria saber si són totes del rector —va murmurar la Lyra—. Potser quan li atorguen algun títol honorari en altres llocs, li regalen aquestes togues tan cridaneres i les guarda aquí per disfressar-se de tant en tant... Pan, ¿ho penses de veritat, que el vi no està enverinat?

—No —va dir—. Em penso que ho està, com tu. Però també penso que no n'hem de fer res. I també penso que si fiquessis el nas en aquest assumpte, faries la beneiteria més gran de tota la teva vida, i això és dir molt. El que pugui estar passant no té res a veure amb nosaltres.

—No siguis idiota —va dir la Lyra—. ¿Com vols que m'assegui aquí dins i em limiti a observar com l'enverinen?

—Marxem a un altre lloc, doncs.

—Ets un covard, Pan.

—Ja ho pots ben dir. Però, ¿et puc preguntar què vols fer? ¿Saltaràs i li prendràs la copa dels seus dits tremolosos? ¿Què has planejat?

—No he planejat res, ja ho saps —va replicar la Lyra en veu baixa—. Però ara que he vist el que ha fet el rector, no tinc cap alternativa. Se suposa que saps què vol dir tenir consciència, ¿no? ¿Què vols? ¿Que després de saber el que estan maquinant me'n vagi a la biblioteca i em rasqui la panxa? Doncs et ben juro que no és el que penso fer.

—És això el que volies des del començament —va dir en Pantalàimon al cap de poc—. Volies amagar-te aquí dins i vigilar-los. ¿Com és que no me n'he adonat fins ara?

—Sí, és veritat —va dir ella—. Tothom sap que estan tramant alguna cosa secreta. Practiquen una mena de ritual. No més vull saber quina una en porten de cap.

—No n'hem de fer res! Si els ve de gust tenir secrets és cosa

seva. No hauries de fer cas d'aquestes coses. Amagar-se i espiar només ho fan els nens estúpids.

—És el que em pensava que diries. Va, no m'atabalis més!

Van seure en silenci durant una estona: la Lyra, incòmoda per culpa de la duresa del terra de l'armari, i en Pantalàimon, fregant amb petulància les seves antenes temporals contra una túnica. Un grapat de sentiments contradictoris lluitaven dins el cap de la Lyra, i malgrat que li hauria encantat compartir-los amb el seu daimoni, l'orgull l'hi impedia. Potser hauria d'intentar aclarir-se les idees sense la seva ajuda.

El sentiment que predominava dins seu era l'angoixa, tot i que no patia per ella. Estava tan acostumada a ficar-se en embolics que ja sabia quin pa s'hi donava. Aquest cop patia per Lord Asriel i pel que significava tot allò. No visitava el college gaire sovint, i el fet que aquella fos una època de gran tensió política volia dir que no havia vingut només a menjar, beure i fumar amb una colla d'amics. La Lyra sabia que tant Lord Asriel com el rector eren membres del Consell de Ministres, l'organisme consultor especial del primer ministre. Per tant, podia ser que hi tingués alguna cosa a veure. De totes maneres, les reunions del Consell de Ministres tenien lloc al palau i no a la sala reservada del Jordan College.

El rumor que omplia les converses a sota veu dels criats començava a prendre forma. Es comentava que els tàrtars havien envaït Moscòvia i que avançaven cap al nord, en direcció a Sant Petersburg, des d'on podien dominar el mar Bàltic i acabar conquerint tot Europa occidental. Lord Asriel havia estat a les terres més remotes del nord; l'últim cop que la Lyra l'havia vist, estava preparant una expedició a Lapònia...

—Pan —va xiuxiuejar la Lyra.

—¿Què?

—¿Creus que hi haurà una guerra?

—Encara no. Lord Asriel no hauria vingut a sopar si existís la possibilitat que esclatés una guerra d'aquí a una setmana o dues.

—Hi estic d'acord. Però, ¿i si passés més tard?

—Xxt! S'acosta algú.

La Lyra es va incorporar i va apropar l'ull a l'escletxa de la porta. Era el majordom que venia a espavilar el llum, tal com li havia ordenat el rector. La sala comuna i la biblioteca disposaven d'illuminació ambàrica, però, per a la sala reservada, els erudits preferien els llums de nafta més suaus. No els canviarien mentre el rector fos viu.

El majordom va espavilar el llum, va llençar un altre tronc al foc i, després d'acostar l'orella a la porta del menjador i escoltar amb atenció, va agafar un grapat de fulla de tabac del molinet.

Tan bon punt va haver tancat la tapa, es va girar el pom de l'altra porta, cosa que el va fer saltar. La Lyra es va haver d'aguantar el riure. El majordom es va ficar el tabac a la butxaca amb precipitació i es va girar cap al nouvingut.

—Lord Asriel —va dir, mentre un calfred de sorpresa recorria la columna vertebral de la Lyra. No el podia veure des d'on era i va haver de reprimir l'impuls de bellugar-se i mirar.

—Bona nit, Wren —va dir Lord Asriel. La Lyra sempre sentia aquella veu aspra amb una barreja d'alegria i de recel—. Faig tard per sopar. M'esperaré aquí.

El majordom semblava incòmode. Els convidats només entraven a la sala reservada mitjançant una invitació del rector i Lord Asriel ho sabia; però el majordom va veure que Lord Asriel es fixava en el bony que duia a la butxaca i va optar per no protestar.

—¿Comunico al rector que ha arribat, senyor?

—Per mi no hi ha cap inconvenient, però porta'm una mica de cafè.

—Sí, senyor.

El majordom va fer una reverència i es va afanyar a sortir, mentre el seu daimoni seguia els seus talons amb submissió. L'oncle de la Lyra es va apropar al foc, va estirar els braços per

sobre del cap i va badallar com un lleó. Portava roba de viatge. La Lyra va tornar a comprovar, com cada cop que el veia, fins a quin punt l'aterria. Les possibilitats de sortir arrossegant-se sense que la descobrís eren nul·les. S'hauria de quedar asseguda allà dins i esperar que no passés res.

El daimoni de Lord Asriel, una pantera de les neus, era darrere seu.

—¿Les projectaràs aquí? —li va preguntar en veu baixa.

—Sí. És més fàcil fer-ho aquí que a la sala d'actes. També voldran veure les mostres. D'aquí a un moment faré venir el conserge. S'acosta una mala època, Stelmaria.

—Hauries de descansar.

Lord Asriel es va reclinar en una de les butaques i la Lyra ja no li va poder veure la cara.

—Sí, sí... I també m'hauria de canviar. Segur que hi ha alguna norma antiga que els autoritza a multar-me amb una dotzena d'ampolles per presentar-me vestit de manera inadequada. Hauria de dormir tres dies seguits. Però el cas és que...

Van trucar a la porta i va entrar el majordom amb una safata de plata, sobre la qual hi havia una cafetera i una tassa.

—Gràcies, Wren —va dir Lord Asriel—. ¿Això que veig a la taula és el tokay?

—El rector ha ordenat que el decantéssim especialment per a vostè, senyor —va dir el majordom—. Només queden tres dotzenes d'ampolles del noranta-vuit.

—Tot el que és bo s'acaba. Deixa'm la safata a la vora. I digues al conserge que pugui les dues caixes que he deixat a la porteria.

—¿Aquí, senyor?

—Sí, és clar. I també necessito una pantalla i un projector, aquí i de seguida.

El majordom, perplex, amb prou feines va poder evitar obrir la boca, però almenys va aconseguir ofegar una temptativa de pregunta i una altra de protesta.

—Wren, estàs oblidant quina és la teva funció —va dir Lord Asriel—. No em facis més preguntes i limita't a obeir.

—Sí, senyor —va dir el majordom—. ¿Li puc fer un suggeriment? Em sembla que hauria de comunicar al senyor Cawson el que pensa fer, senyor. Si no, es quedarà molt sorprès. ¿Oi que m'entén?

—D'acord, digue-l'hi.

El senyor Cawson era el cap de cambrers. Ell i el majordom mantenien un pols des de feia molts anys. El cap de cambrers tenia un rang superior, però el majordom es relacionava més sovint amb els erudits i en podia treure més partit. Li encantava demostrar al cap de cambrers que s'assabentava del que passava a la sala reservada millor que ell.

Aleshores, va fer una reverència i se'n va anar. La Lyra va veure com el seu oncle se servia una tassa de cafè i se'l bevia d'un glop; en acabat, se'n va servir un altre i se'l va beure més a poc a poc. L'envaïa la curiositat. ¿Caixes de mostres? ¿Un projector? ¿Què era allò tan important que havia d'ensenyar als erudits amb tanta immediatesa?

Lord Asriel es va aixecar i es va apartar de la llar de foc. Ara el podia veure de cap a peus i es va meravellar amb les diferències que hi havia entre ell, el majordom rabassut i els erudits lànguids i carregats d'espalltes. Lord Asriel era un home alt, amb les espalltes fortes, la cara morena i enèrgica, i uns ulls que resplendien i espurnejaven quan deixava anar una de les seves rialles espontànies. Tenia un rostre que o et dominava o t'impulsava a enfrontar-t'hi, però mai no t'inspirava un sentiment de protecció ni de llàstima. Tots els seus moviments semblaven plens de grandiositat i dotats d'un equilibri perfecte, com els dels animals salvatges, i quan se'l veia en una sala com aquella, semblava una bèstia salvatge dins una gàbia massa petita.

En aquells instants la seva expressió era distant i s'hi intuïa la preocupació. El seu daimoni s'hi va acostar i va repenjar el cap sobre la seva cintura. Lord Asriel el va mirar amb un es-

guard impenetrable, va fer mitja volta i es va apropar a la taula. De cop i volta, la Lyra va sentir que se li regirava l'estómac: Lord Asriel havia destapat el brocal de tokay i l'estava abocant en una copa.

—No!

Va ser impossible reprimir aquell crit ofegat. Lord Asriel el va sentir i es va girar de seguida.

—¿Qui hi ha aquí?

La Lyra no se'n va poder estar, va sortir de l'armari a empenques i rodolons i li va arrabassar la copa de la mà. Va vessar el vi i va esquitxar el caire de la taula i la catifa, i la copa va caure a terra i va quedar feta xixina. Lord Asriel la va agafar pel canell i l'hi va cargolar amb força.

—Lyra! ¿Què coi fas aquí?

—Deixa'm anar i t'ho diré!

—Abans et trencaré el braç. ¿Com goses entrar aquí?

—T'acabo de salvar la vida!

Es van quedar immòbils durant un moment; la nena es recargolava de dolor, però feia ganyotes per no plorar, i l'home, indignat, estava inclinat damunt d'ella amb les celles arrufades.

—¿Què has dit? —va dir abaixant la veu.

—Que aquest vi està enverinat —va murmurar ajuntant les dents amb força—. He vist com el rector hi abocava una mena de pols.

La va deixar anar. La Lyra va caure a terra i en Pantalàimon va volar angoixat fins a posar-se a la seva espatlla. El seu oncle va abaixar la mirada reprimint la ràbia, però ella no va gosar mirar-lo als ulls.

—Només he entrat per veure com era la sala —va dir la Lyra—. Sé que no ho hauria d'haver fet. Volia sortir abans que arribés algú, però tot d'una ha entrat el rector i he hagut d'amagar-me a l'armari. I he vist que tirava una mena de pols al vi. Si jo no hagués...

Van trucar a la porta.

—Deu ser el conserge —va dir Lord Asriel—. Torna a ficar-te dins l'armari. Si sento cap soroll, per molt petit que sigui, faré que desitgis ser morta.

Va anar cap a l'armari com una exhalació i, un cop va haver ajustat la porta, Lord Asriel va cridar:

—Endavant!

Tal com havia augurat, era el conserge.

—¿Ho deixo aquí, senyor?

La Lyra va veure que aquell home vell vacil·lava al llindar de la porta, i darrere seu, també va discernir la punta d'una caixa gran de fusta.

—Sí, Shuter —va dir Lord Asriel—. Entra-les totes dues i deixa-les al costat de la taula.

La Lyra es va relaxar una mica i es va poder concentrar en el mal que li feien l'espatlla i el canell. Si fos una nena de lla-grimeta fàcil, aquell ja seria un motiu suficient per posar-se a plorar; però, en canvi, va optar per fregar les dents de dalt contra les de baix i moure el braç amb suavitat fins que va notar una mica d'alleujament.

Aleshores, va sentir una trencadissa de vidres i el soroll que fan els líquids quan vessen.

—Per l'amor de Déu, Shuter, ets un graponer! Mira què has fet!

La Lyra de seguida ho va entendre. El seu oncle s'ho havia enginyat per fer caure el brocal de Tokay de la taula i volia carregar el mort al conserge. L'home va deixar la caixa a terra amb molta cura i va començar a demanar perdó.

—Em sap molt greu, senyor. No he degut calcular bé la distància.

—Vés a buscar alguna cosa per netejar aquest merder. Va, abans que deixi la catifa xopa!

El conserge i el seu jove ajudant van marxar corrents. Lord Asriel es va acostar a l'armari i va parlar en veu baixa:

—Ja que ets aquí, almenys sigues d'alguna utilitat. Vigila el

rector de prop, ¿d'acord? Si després me'n dius alguna cosa interessant, potser t'estalviaré un càstig més greu del ja t'has guanyat a pols. ¿Entesos?

—Sí, oncle.

—Si fas qualsevol soroll, no t'ajudaré. Et quedaràs sola.

Es va allunyar de l'armari i es va quedar dret d'esquena al foc. El conserge va tornar amb una escombreta i una pala per recollir el vidre, i també va portar un drap i una palangana.

—L'hi torno a repetir, senyor, no sap quin greu em sap. No sé què ha pogut...

—Limita't a netejar aquesta porqueria.

Quan el conserge començava a fregar la catifa, va trucar el majordom, que seguidament va entrar acompanyat del criat de Lord Asriel, un home que es deia Thorold. Portaven una caixa pesada de fusta lluent amb anses de llautó. Van veure el que feia el conserge i es van aturar de cop.

—Sí, era el tokay —va dir Lord Asriel—. Quina llàstima... ¿És el projector? Deixa'l al costat de l'armari, Thorold. Posaré la pantalla a l'altra banda.

La Lyra es va adonar que podria veure la pantalla i tot el que s'hi projectés per l'esclatxa de la porta, i es va preguntar si el seu oncle l'havia col·locada d'aquella manera de propòsit. Aprofitant el soroll que feia el criat mentre desenrotllava aquell tros de tela rígida i l'encaixava al cavallet, la Lyra va xiuxiuejar:

—¿Veus com ha valgut la pena venir?

—Potser sí —va dir eixutament en Pantalàimon amb la seva veueta de papallona—. O potser no.

Lord Asriel es va acabar el cafè a la vora del foc i va llançar una mirada sinistra, mentre en Thorold obria la caixa del projector i els estoigs de les lents i comprovava el dipòsit de l'oli.

—Hi ha força oli, senyor —va dir—. ¿Vol que vagi a buscar un tècnic perquè s'encarregui de la projecció?

—No, ho faré jo. Gràcies, Thorold. ¿Han acabat de sopar, Wren?

—Em sembla que estan a punt, senyor —va contestar el majordom—. Segons el senyor Cawson, el rector i els seus convidats no trigaran gaire a venir quan sàpiguen que els espera. ¿M'enduc la safata del cafè?

—Emporta-te-la i retira't.

—Sí, senyor.

Després de fer una petita reverència, el majordom va agafar la safata i se'n va anar en companyia d'en Thorold. Tan aviat com es va tancar la porta, Lord Asriel va clavar els ulls a l'armari i la Lyra va sentir la força del seu esguard, com si hagués adoptat una forma física, com si fos una fletxa o una llança. Tot seguit, va desviar la mirada i va dir alguna cosa en veu baixa al seu daimoni, que s'hi va acostar i es va tombar tranquil·lament al seu costat, atent, elegant i perillós, amb uns ulls verds que scrutaven la sala, com els ulls negres de Lord Asriel, abans de tornar-los a dirigir cap a la porta en el moment en què girava el pom. La Lyra no veia la porta, però quan va entrar el primer home, va sentir un sospir.

—Rector —va dir Lord Asriel—. Sí, ja torno a ser aquí. Faci passar els seus convidats. Els vull ensenyar una cosa molt interessant.